

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.001.04.2023

00052723

Pani
Ewa Jakubowicz
p.o. Podlaskiego Państwowego
Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego
w Białymstoku
Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Białymstoku, ul. Legionowa 8, 15-099 Białystok

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. – wykonanie planu finansowego Wojewódzkiej Stacji
Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku, ul. Legionowa 8, 15-099 Białystok (dalej: <i>WSSE</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Jakubowicz – p.o. Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku (dalej: <i>PPWIS</i>) od 11 maja 2021 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler/Kontrolerzy	Stanisław Żukowski – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/2/2023 z dnia 4 stycznia 2023 r. (akta kontroli str. 1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego <i>WSSE</i> na 2022 rok, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 roku w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p>
Zakres kontroli	<p>Podstawą sformułowania oceny wyżej wymienionych obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none">– analiza realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,– kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,– szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,– analiza prawidłowości udzielenia i realizacji wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,– analiza stanu zobowiązań,– analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań oraz stosowanych procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań. <p>Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. <i>Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.</i></p>

¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 623. Ustawa zwana dalej ustawą o NIK.

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego WSSE w 2022 roku.

Uzasadnienie oceny ogólnej Zbadane wydatki w wysokości 2.516,6 tys. zł (tj. 8,9% wydatków ogółem) zostały poniesione na realizację zadań statutowych lub zabezpieczenie bieżącego funkcjonowania WSSE. Dokonano ich zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 1 i 3 oraz art. 162 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³. Podjęte zostały skuteczne działania w celu ograniczenia wydatków z tytułu zużycia energii elektrycznej. Poddane analizie dwa zamówienia publiczne zostały przeprowadzone zgodnie z przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Roczne jednostkowe i łączne sprawozdania budżetowe za 2022 rok oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 roku sporządzono i przekazano w terminach wymaganych przepisami. Dane zawarte w sprawozdaniach jednostkowych wynikały z ewidencji księgowej, prowadzonej w informatycznym programie finansowo-księgowym, a dane w sprawozdaniach łącznych – ze sprawozdań jednostkowych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

1. Analiza porównawcza dochodów budżetowych⁵

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

W 2022 roku WSSE zrealizowała dochody budżetowe w wysokości 1.441,4 tys. zł⁶. Głównym ich źródłem były wpływy z usług (1.303,7 tys. zł) oraz z różnych opłat (53,3 tys. zł), pobrane w związku ze sprawowaniem bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, wykonywaniem badań laboratoryjnych i innych czynności realizowanych w WSSE, m.in. w ramach urzędowych kontroli żywności. Uzyskane w 2022 roku dochody były wyższe o 730,4 tys. zł (o 102,7%) od planowanych i o 814,3 tys. zł (o 129,8%) od zrealizowanych w roku poprzednim. Wynikało to z większych, w porównaniu do 2021 roku, wpływów z: usług (o 744,4 tys. zł), grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (o 25,1 tys. zł), różnych opłat (o 14,3 tys. zł) oraz kar i odszkodowań wynikających z umów (o 11,0 tys. zł). Duży wzrost wpływów z usług wynikał w szczególności z: przywrócenia wykonywania wszystkich zleconych badań laboratoryjnych (wcześniej ograniczonych w związku z pandemią Covid-19), podwyższenia cen wykonywanych usług oraz wzrostu zapotrzebowania na badania środowiskowe (tj. fizykochemiczne i mikrobiologiczne wody, badania radiacyjne).

Na koniec 2022 roku w WSSE należności pozostałe do zapłaty wynosiły 98,4 tys. zł, w tym 27,6 tys. zł stanowiły zaległości. Były one niższe niż na koniec poprzedniego roku odpowiednio o 22,9% i 35,9%⁷. Na zmniejszenie stanu należności / zaległości wpływ miało m.in.: wydanie decyzji Głównego Inspektora Sanitarnego, który uchylił dwie decyzje PPWIS z 2018 roku wymierzające kary pieniężne w łącznej kwocie 35,0 tys. zł i wymierzył w miejsce jednej z nich karę 6,0 tys. zł (wplaconą na rachunek WSSE), umorzenia należności głównych (17,0 tys. zł) przez PPWIS w związku z umorzeniem postępowań egzekucyjnych

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm. Ustawa zwana dalej *ustawą o finansach publicznych*.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Zgodnie z przyjętymi założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 roku, kontrola dochodów w WSSE została ograniczona do analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z danymi roku ubiegłego.

⁶ W dziale 851 – Ochrona zdrowia, rozdziale 85132 – Inspekcja Sanitarna.

⁷ Na koniec 2021 roku należności pozostałe do zapłaty wynosiły 127,5 tys. zł, a zaległości – 43,0 tys. zł.

prowadzonych przez Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w Białymstoku – wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji z powodu braku majątku i źródeł dochodu zobowiązanych, a także wpłaty dokonane przez komornika tego Urzędu (4,3 tys. zł).

Największe kwoty należności dotyczyły grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (§ 0570) – 91,2 tys. zł (stanowiących 92,8% ogółu należności), a pozostałe głównie wpływów z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłat komorniczych i kosztów upomnień (§ 0640) – 5,1 tys. zł i wpływów z usług (§ 0830) – 1,2 tys. zł. W tych samych trzech paragrafach klasyfikacji budżetowej wystąpiły największe kwoty zaległości, odpowiednio: 24,7 tys. zł, 0,8 tys. zł i 1,2 tys. zł. (akta kontroli str. 96-129, 762, 814)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki

Opis stanu
faktycznego

2.1. Wydatki WSSE w 2022 roku wyniosły 28.425,6 tys. zł (99,9% planu po zmianach). W porównaniu do 2021 roku były one wyższe o 4.120,8 tys. zł (o 17,0%), w szczególności za sprawą wzrostu wydatków na wynagrodzenia osobowe z pochodnymi⁸ (o 23,8%) i wydatków majątkowych (ponad trzykrotnie).

W 2022 roku WSSE nie realizowała wydatków z rezerwy ogólnej budżetu państwa ani z budżetu środków europejskich. Nie wystąpiły również (podobnie jak rok wcześniej) wydatki niewygasające z upływem roku budżetowego.

(akta kontroli str. 51-77, 146-150, 154-156, 232-237, 323-329, 765-766, 815-816)

2.2. Ustalony na podstawie ustawy budżetowej na 2022 rok plan wydatków WSSE w wysokości 25.556,0 tys. zł został w trakcie roku zwiększony do 28.449,7 tys. zł, tj. o 2.893,7 tys. zł (o 11,3%), z tego o 2.673,2 tys. zł z rezerwy celowej budżetu państwa (cz. 83. poz. 72) na sfinansowanie podwyżek wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników wykonujących zawód medyczny (2.543,2 tys. zł) i na bieżące wydatki, tj. pokrycie części skutków inflacji (130,0 tys. zł).

Analiza wszystkich zwiększeń z rezerwy celowej wykazała, że po otrzymaniu decyzji w tej sprawie, PPWIS niezwłocznie wprowadziła stosowne zmiany w planie finansowym WSSE. Wnioskowanie o te zwiększenia wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe, a otrzymane środki finansowe zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

W całości wykorzystano 2.543,2 tys. zł otrzymanych na pokrycie skutków podwyżki najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawód medyczny⁹. Realizacja podwyżki tych wynagrodzeń była objęta kontrolą Państwowej Inspekcji Pracy, która nie wykazała nieprawidłowości¹⁰.

Środki na pokrycie części skutków inflacji, otrzymane w połowie października 2022 roku, wykorzystano w 82,2% (tj. 106,9 tys. zł z otrzymanych 130,0 tys. zł). Pozostałe 23,1 tys. zł terminowo (w dniach 29-30 grudnia 2022 r.) zwrócono na rachunek Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego. Środki te wykorzystano do wysokości różnicy pomiędzy kwotą wydatków poniesionych w 2022 roku, a kwotą takich wydatków przeliczonych dla każdej faktury według średnich cen w 2021 roku (z uwzględnieniem występujących różnic w stawce podatku VAT). Dotyczyło to zakupu: energii elektrycznej (54,5 tys. zł), energii cieplnej (8,5 tys. zł), paliwa do samochodów służbowych (21,6 tys. zł), usług pocztowych (2,6 tys. zł), usługi odbioru odpadów niebezpiecznych (4,8 tys. zł), papieru do drukarek (6,8 tys. zł), ręczników papierowych (7,0 tys. zł) i gazów technicznych (1,1 tys. zł)¹¹. (akta kontroli str. 323-400)

⁸ Wynagrodzenia z pochodnymi, tj. §§: 4010, 4040, 4110, 4120.

⁹ W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 26 maja 2022 r. o zmianie ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1352). Dotyczyło to ogółem 126,5 etatu, w tym w poszczególnych grupach zawodowych: „2” – 104 etaty (2.263,2 tys. zł), „5” – 4,5 etatu (79,7 tys. zł), „6” – cztery etaty (64,6 tys. zł), „7” – dziewięć etatów (101,2 tys. zł), „10” – pięć etatów (34,6 tys. zł).

¹⁰ Kontrola przeprowadzona w listopadzie 2022 roku, zakończona protokołem kontroli z 22 listopada 2022 r.

¹¹ Wyczerpanie – odrębnie dla każdego z wymienionych rodzajów wydatków – dotyczące poszczególnych faktur dokumentowały stosowne ich zestawienia sporządzone w arkuszu kalkulacyjnym. Badania szczegółowe w ramach próby wydatków objęły kwotę 11,6 tys. zł, tj. 10,6% wykorzystanych środków z przedmiotowej rezerwy celowej.

2.3. Wydatki bieżące WSSE w 2022 roku wyniosły 26.269,9 tys. zł (99,9% planu po zmianach) i były o 2.785,3 tys. zł (o 11,9%) wyższe niż w 2021 roku.

2.3.1. Dominującą pozycję w grupie wydatków bieżących (87,6%) stanowiły wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi¹², które zrealizowano w wysokości 23.011,1 tys. zł (100% planu po zmianach), co stanowiło 123,8% takich wydatków w poprzednim roku (18.582,3 tys. zł). Były one wyższe o 2.800,1 tys. zł (o 13,9%) od pierwotnie zaplanowanych, głównie za sprawą wykorzystania środków otrzymanych z rezerwy celowej budżetu państwa (szerzej opisanych w pkt. 2.2 niniejszego wystąpienia).

Przeciętne zatrudnienie w WSSE w 2022 roku wyniosło 154,3 etatu¹³ i w odniesieniu do 2021 roku zwiększyło się o 3,3 etatu (o 2,2%), z zachowaniem ustalonych limitów. Wynagrodzenia, według sprawozdania Rb-70 (z uwzględnieniem dodatkowego wynagrodzenia rocznego), wyniosły 19.590,4 tys. zł (100% planu po zmianach) i były wyższe o 24,6% niż w 2021 roku. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego w 2022 roku wyniosło 10.577 zł i stanowiło 122,0% takiego wynagrodzenia w 2021 roku (8.672 zł).

(dowód: akta kontroli str. 146-150, 154-155, 323-364, 765-766, 815-816)

2.3.2. Wydatki WSSE na energię elektryczną w 2022 roku wyniosły 213,5 tys. zł¹⁴, co stanowiło 116% takich wydatków z 2021 roku (184,1 tys. zł). Według umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej (z PGE Obrót S.A.), w latach 2022–2023 WSSE rozlicza się w grupie taryfowej C21 (całodobowo) z ceną 0,56480 zł/kWh. Moc umowna została ustalona na 80 kW, z wyjątkiem czterech miesięcy letnich (czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień), dla których wynosiła – 90 kW. Analiza wszystkich faktur za energię elektryczną za 2022 rok wykazała m.in., że:

- pobór energii czynnej mieścił się w przedziale od 17,2 tys. kWh do 24,9 tys. kWh, a opłata za energię bierną w poszczególnych miesiącach wynosiła od 0 zł do 18,19 zł (przy opłacie sieciowej zmiennej od 2.464 zł do 3.569 zł),
- w żadnym miesiącu nie przekroczono mocy umownej, a maksymalna moc pobrana wynosiła od 72 kW do 87 kW w miesiącach letnich, zaś w pozostałych – od 66 kW do 76 kW.

PPWIS wyjaśniła, że z przeprowadzonej w 2022 roku analizy zużycia energii elektrycznej wynikało, iż *największa część rachunku z tego tytułu dotyczy opłaty za energię czynną, na którą odbiorca ma największy wpływ. Rozkład zużycia energii elektrycznej w poszczególnych miesiącach jest równomierny, z wyjątkiem miesięcy wiosenno-letnich. [...] Faktyczne zużycie mocy zamówionej, w zależności od miesiąca, waha się od 80% do 90%. Zróżnicowanie to wynika z konieczności pracy klimatyzatorów w okresie wiosenno-letnim. [...] na podstawie analizy poboru prądu ustalono, że najkorzystniejszym rozwiązaniem dla WSSE jest wybór taryfy C21.*

Według wyjaśnienia PPWIS, po wejściu w życie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej¹⁵ w WSSE podjęto następujące działania:

- [1] kierownik jednostki w trakcie spotkań z kadrą kierowniczą WSSE przekazał zalecenia dotyczące konieczności oszczędzania energii elektrycznej poprzez: gaszenie oświetlenia, wyłączenia komputerów po odejściu od stanowiska pracy, optymalizację korzystania z urządzeń laboratoryjnych, zakaz korzystania z dodatkowych źródeł ogrzewania („farelki”, grzejniki elektryczne), ograniczenie korzystania z czajników elektrycznych i ekonomicznego korzystania z innych urządzeń elektrycznych;
- [2] rozpoczęto wymianę oświetlenia z tradycyjnych żarówek oraz lamp jarzeniowych na żarówki i lampy ledowe (651 szt.) – na 7 lutego 2023 r. wymieniono 65% oświetlenia w całym budynku WSSE (planowany termin zakończenia wymiany – 10 marca 2023 r.);

¹² Wynagrodzenia z pochodnymi, tj. §§: 4010, 4040, 4110, 4120.

¹³ Według sprawozdania Rb-70 za IV kwartał 2022 roku. Wszyscy pracownicy zatrudnieni byli w grupie pracowników nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.

¹⁴ W tym: 140,7 tys. zł dotyczyło obrotu i 72,8 tys. zł – dystrybucji.

¹⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 269.

- [3] dokonano częściowego wyłączenie oświetlenia wszystkich korytarzy „poprzez usunięcie ponad połowy żarówek”;
- [4] wyłączono sześć z siedmiu lodówek oraz klimatyzację w pomieszczeniu przeznaczonym do przechowywania szczepionek (lodówki i klimatyzacja są włączane maksymalnie na pięć dni, na czas przechowywania szczepionek przed dalszą dystrybucją do powiatowych stacji sanitarni-epidemiologicznych);
- [5] obniżono temperaturę na węźle ciepłym o 5°C, zróżnicowano ogrzewanie na strefy czasowe (tryb dzienny, nocny, weekendowy) oraz obniżono temperaturę ciepłej wody użytkowej o 5°C;
- [6] ograniczono oświetlenie zewnętrzne budynku od strony placu parkingowego.

W trakcie roku, część starych wyeksploatowanych lodówek laboratoryjnych zastąpiono pięcioma nowymi lodówkami o klasach energetycznych nie mniejszych niż E i F oraz jedną zamrażarkę laboratoryjną o klasie F (na stanie WSSE pozostaje 48 lodówek laboratoryjnych i 11 zamrażarek).

Efektom tych działań było zmniejszenie zużycia energii elektrycznej w 2022 roku, do 18.260 kWh w listopadzie i 18.150 kWh w grudniu, tj. odpowiednio o 8,6% i 7,0% w stosunku do analogicznych miesięcy w 2021 roku. Było to zarazem mniej o 10,8% i 11,4% w odniesieniu do średniej miesięcznej z lat 2018–2019 (wynoszącej 20.280 kWh).

Jak wyjaśniła PPWIS, w WSSE nie rozważano zmiany – obowiązującej całodobowo grupy taryfowej C21 – ze względu na uzyskaną na lata 2022–2023 stawkę opłaty za energię czynną (0,5648 zł/kWh), której koszt stanowi największy udział w miesięcznym rozliczeniu. PPWIS podniosła, że w świetle – uzyskanej w toku kontroli NIK – informacji z PGE Obrót S.A., *nie będzie korzystna zmiana grupy taryfowej, w związku z podpisanym porozumieniem. Do końca trwania porozumienia, każda zmiana taryfy skutkować będzie utratą najkorzystniejszych warunków opłaty za energię czynną. [...] Przyjęty sposób weryfikacji był wystarczający, na co wskazują osiągnięte wyniki w zmniejszeniu zużycia. Weryfikacja zużycia prądu opierała się na analizie otrzymanych faktur, a także weryfikacji wskazań układów pomiarowych zainstalowanych w punkcie poboru WSSE.* (akta kontroli str. 563-644)

2.3.3. Na wynagrodzenia bezosobowe (§ 4170) w 2022 roku w WSSE wydatkowano 48,8 tys. zł (w tym 2,6 tys. zł wypłacone w styczniu 2022 roku tytułem wynagrodzenia za grudzień 2021 roku¹⁶), co stanowiło 100% planu na ten rok i 91,0% takich wydatków poniesionych rok wcześniej. W 2022 roku były one związane z sześcioma umowami zlecenia, z których jedna obowiązywała przez sześć miesięcy (w sprawie realizacji zadań z zakresu obrony cywilnej), a dwie przez cały rok (dotyczyły odpowiednio realizacji zadań pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych i prowadzenia kasy zapomogowo pożyczkowej)¹⁷. Pozostałe trzy umowy zawarto na okresy od dwóch do kilkunastu dni i dotyczyły opracowania i oceny testów wiedzy związanych z Wojewódzką Olimpiadą Wiedzy o HIV/AIDS, warsztatów szkoleniowych „Rola komunikacji społecznej w kształtowaniu świadomości prozdrowotnej społeczeństwa” oraz zadań z zakresu bhp. (akta kontroli str. 146-150, 154-155, 295-322)

2.4. Wydatki majątkowe WSSE w 2022 roku – wyłącznie na zakupy inwestycyjne – zamknęły się kwotą 2.146,0 tys. zł (100% planu po zmianach). Były one wyższe o 1.491,6 tys. zł (ponad trzykrotnie) od takich wydatków z 2021 roku (654,3 tys. zł). W trakcie 2022 roku plan wydatków majątkowych WSSE został zwiększony o 147,0 tys. zł o 7,3%. W pierwotnym planie ujęto jedno zadanie, tj. zakup chromatografu cieczowego z detektorem. W związku z uzyskaniem niższej niż planowano ceny zakupu tego urządzenia, a także oszczędnościami w wydatkach na wyposażenie, leki i wyroby medyczne, materiały biobójcze oraz odczynniki do badań, postanowiono o zakupie kolejnych składników majątkowych, za zgodą Wojewody Podlaskiego, który – na wniosek PPWIS – dokonał przeniesienia brakujących 147 tys. zł z wydatków bieżących. Zakupy inwestycyjne w 2022 roku objęły nabycie środków trwałych, takich jak: chromatograf cieczowy z detektorem masowym (1.699,2 tys. zł), chromatograf cieczowy z detektorem fluoroscencyjnym (299,8 tys. zł), stacja oczyszczania wody (30,3 tys. zł), dygestorium laboratoryjne (27,8 tys. zł), komora laminarna (24,6 tys. zł), miernik

¹⁶ Dotyczy umowy obowiązującej do 31 grudnia 2021 r.

¹⁷ Jedna z tych trzech umów została zawarta z pracownikiem WSSE, tj. umowa w sprawie prowadzenia – po godzinach pracy w WSSE – księgowości Międzyzakładowej Pracowniczej Kasy Zapomogowo - Pożyczkowej.

do pomiarów promieniowania (23,1 tys. zł), spektrofotometr (22,9 tys. zł), mikroskop optyczny (18,2 tys. zł). W rezultacie dokonanych zakupów doposażono Dział Laboratoryjny WSSE w urządzenia niezbędne do prowadzenia badań (w tym zachowania ich ciągłości) i zastąpiono wyeksploatowane, ulegające awariom urządzenia (stacja oczyszczania wody, mikroskop optyczny, chromatograf), a także zapewniono bezpieczeństwo mikrobiologiczne pracowników wykonujących badania w pracowni bakteriologicznej (komora laminarna) i wykonywanie pomiarów szczelności zamkniętych źródeł promieniotwórczych (miernik do pomiarów promieniowania). Zakupione urządzenia prawidłowo i terminowo wprowadzono do ewidencji środków trwałych. (akta kontroli str. 151-153, 157-230)

2.5. Na świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2022 roku wydatkowano 9,7 tys. zł, co stanowiło 5,8% takich wydatków poniesionych w poprzednim roku.

(akta kontroli str. 146-150, 765, 815)

2.6. Zobowiązania WSSE na koniec 2022 roku wyniosły 1.922,7 tys. zł i były wyższe o 493,4 tys. zł (o 34,5%) od zobowiązań na koniec poprzedniego roku. Były to wyłącznie zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego z pochodnymi oraz wpłaty na Pracowniczy Plan Kapitałowy (§§: 4040, 4120 i 4710). Nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. (akta kontroli str. 146-150, 765-766, 804)

2.7. Szczegółowe badanie wydatków WSSE w kwocie 2.516,6 tys. zł, tj. 8,9 % wydatków ogółem¹⁸ wykazało, że zrealizowano je z zachowaniem przepisów art. 44 ust. 3 pkt 1 i 3 oraz art. 162 ustawy o finansach publicznych, tj. zgodnie z planem finansowym, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Poniesione wydatki służyły zabezpieczeniu bieżącego funkcjonowania lub realizacji zadań statutowych WSSE.

Wydatki te poniesiono zgodnie z zawartymi umowami lub udzielonymi zamówieniami. W trzech przypadkach (z ogółem czterech), w których doszło do nieterminowej realizacji dostaw, naliczono i wyegzekwowano kary umowne (8,6 tys. zł), a w jednym nie było ku temu podstaw, o czym szerzej napisano w pkt. 2.8 wystąpienia pokontrolnego. Przed poniesieniem wszystkich zbadanych wydatków, dokumenty stanowiące ich podstawę zostały zweryfikowane pod względem formalno-rachunkowym, merytorycznym oraz zatwierdzone do wypłaty przez uprawnione do tego osoby. Wszystkie płatności zostały dokonane terminowo. (akta kontroli str. 401-418)

2.8. Kontrola prawidłowości udzielania i realizacji dwóch zamówień publicznych¹⁹ o wartości 1.730,2 tys. zł, tj. na dostawy: chromatografu cieczowego z detektorem masowym za 1.699,2 tys. zł (w trybie przetargu nieograniczonego) oraz generatora wodoru za 31,0 tys. zł (z zastosowaniem wewnętrznych procedur) wykazała, że:

- działania WSSE były zgodne z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych²⁰ i wewnętrzną z procedurą udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza kwoty 130,0 tys. zł²¹,
- w obu postępowaniach prawidłowo zastosowano zasadę zachowania uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców,
- obie dostawy zrealizowano zgodnie z treścią udzielonego zamówienia w zakresie przedmiotu zamówienia i wysokości wynagrodzenia wykonawcy, natomiast nie zachowano umownego terminu ich realizacji, przy czym w przypadku zakupu

¹⁸ Próbę do badania stanowiło: 28 wydatków na kwotę 603,7 tys. zł wylosowanych statystyczną metodą monetarną – MUS (uwzględniającą prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji) oraz dobrane celowo dwa wydatki na kwotę 1.730,2 tys. zł (w ramach badania prawidłowości udzielania zamówień publicznych) i 10 comiesięcznych wydatków na energię elektryczną w łącznej wysokości 177,6 tys. zł (wydatki z faktur za maj i październik znalazły się w grupie wydatków wylosowanych metodą monetarną). Podstawę do losowania, z wykorzystaniem programu *Pomocnik kontrolera*, stanowił zbiór zapisów na koncie 130 odpowiadających pozapłacowym bieżącym wydatkom WSSE, tj. z wyłączeniem wydatków w paragrafach 401-408, 411-414, 418, 420, 444 i 471, a także wydatków poniżej 1 tys. zł. W populacji do losowania odznaczono – jako próbę celową – wydatki zbadane w ramach analizy udzielania zamówień publicznych, których dokonano w 2022 roku.

¹⁹ Były to postępowania o nr. ZP.272.4.2022 i ZP.2600.2.2022.

²⁰ T.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm. Ustawa zwana dalej *ppz*.

²¹ Ustalona zarządzeniem nr 2/2021 PPWIS z 14 stycznia 2021 r.

chromatografu naliczono i wyegzekwowano karę umowną, a w drugim – ze względu na brak pisemnej umowy - nie było podstaw do naliczenia kary. (akta kontroli str. 437-562)

W wewnętrznych procedurach WSSE, dotyczących udzielania zamówień o wartości do 130 tys. zł (ustalonych zarządzeniem Nr 2/2021 z 14 stycznia 2021 r. i kolejnym w tej sprawie) nie wprowadzono obligatoryjnego wymogu zawarcia umowy w formie pisemnej w przypadku udzielania zamówień powyżej określonej wartości. Na zakup generatora wodoru (za 31 tys. zł) WSSE złożyła zamówienie 19 stycznia 2022 r.²², wyznaczając termin dostawy na 45 dni roboczych. Termin ten upłynął 23 marca 2022 r., a urządzenie dostarczono 18 lipca 2022 r. (tj. 79 dni roboczych po terminie). Brak w tym przypadku pisemnej umowy (zawierającej stosowne zapisy zabezpieczające interesy zamawiającego) pozbawił możliwości dochodzenia kary za nieterminową dostawę. PPWIS wyjaśniła, że w przepisach ustawowych, jak i wewnętrznych, nie istniał wymóg zawierania umowy na piśmie. [...] Nadmierne komplikowanie procesu udzielania zamówień podprogowych powodowało i powoduje liczne komplikacje podczas postępowań, których materialnym efektem jest brak zainteresowania ofertą. Właśnie te okoliczności były powodem, dla którego przy tego rodzaju zamówieniach w swoich procedurach WSSE nie zawarło konieczności zawierania umów na piśmie. [...] celem wyeliminowania wątpliwości, czy takie działanie należy chronić interesy zamawiającego, PPWIS zarządzeniem nr 5/2023 z 30 stycznia 2023 r. wprowadził wymóg sporządzania umów na piśmie przy udzielaniu zamówienia publicznego na zakup środka trwałego powyżej 30 tys. zł. PPWIS dodała, że na czas awarii generatora wodoru zapewniono alternatywne zasilanie w wodor, oznaczenia chromatograficzne były w tym czasie wykonywane bez przestoju (zgodnie z planem), gdyż tymczasowo podłączono chromatograf do instalacji gazowej [...] zasilanej z butli. (akta kontroli str. 534-562, 631-644)

Nieterminowa realizacja zamówienia nie spowodowała negatywnych skutków w dostawie (poza jej opóźnieniem) lub realizacji zadań WSSE.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 roku przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2022 rok przez WSSE:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 roku o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponenta trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, prowadzonej w informatycznym systemie finansowo-księgowym. Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta drugiego stopnia na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek)²³. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej

²² Zamówienie nr ZP.2600 Nr 2.2022 z 19 stycznia 2022 r.

²³ Sprawozdania łączne Rb-23, Rb-27, Rb-28 zostały wygenerowane automatycznie w systemie TREZOR – dane zaciągane z podpisanych i przekazanych sprawozdań jednostek podległych (wprowadzonych przez nie do systemu TREZOR).

wymienione sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz terminowo przekazane dysponentowi wyższego stopnia²⁴.
(akta kontroli str. 761-812)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały terminowo przygotowane i przekazane dysponentowi wyższego stopnia. Dane zawarte w sprawozdaniach jednostkowych wynikały z ewidencji księgowej, a w sprawozdaniach łącznych – ze sprawozdań jednostkowych.

OBSZAR

V. Wnioski

Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

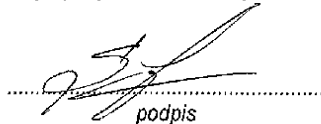
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²⁵ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

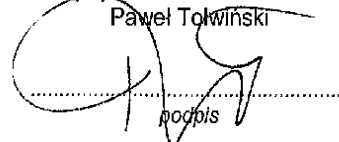
Białystok, 27 marca 2023 r.

Kontroler
Stanisław Żukowski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. p.o. WICEDYREKTORA
Paweł Tokwiński

.....
podpis

²⁴ Zostały przekazane w terminach określonych w: rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. poz. 144), rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1731) i rozporządzeniu Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2396 ze zm.).

²⁵ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłoszenie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.